

**Տ. ԱՐՄԱՇ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆԻ ՔԱՐՈԶԸ
Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ. ՍԱՅՐԱԳՈՒՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԲ ԵՒ ԱՍԵՆԱՅՆ
ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԳԱՅԿԱԼՈՒԹՅԱՆ ԵՒ ՕԾՄԱՆ 24-ՐԴ ՏԱՐԵՂԱՐՁԻ
ԱՌԹԻՎ՝ ԽՈՍՎԱԾ ՍՈՒՐԲ ԳԱՅԱՆԵ ՎԱՆՔՈՒՄ**

(5 նոյեմբերի, 2023)

Յանուն Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

«Ձի՛ք ինչ ծածուկ՝ որ ոչ յայտ լիցի, եւ ոչ
գաղտնի՝ որ ծանիցի եւ եկեացէ ի յայտ»
(Դուկ. Ը. 17):

Սիրելի՛ հավատացյալներ, քույրեր եւ եղբայրներ,

Մենք ապրում ենք մի ժամանակաշրջանում, երբ շատ հաճախ տեղի են ունենում գաղտնի հանդիպումներ, փակ դռների հետեւում կատարվում են գործառնություններ եւ գործարքներ: Այս երեւոյթը նոր չէ: Այն մարդկության պատմության առաջին իսկ օրերից դարձել է մարդու բնավորության եւ ապրելակերպի անբաժանելի մի մասնիկը: Դրանք հաճախ կատարվում են հանրության աչքից հեռու՝ երբեք չբացահայտվելու հույսով: Եթե դա մթության մեջ է տեղի ունենում, ոչ ոք չի տեսնում, եւ մենք կարող ենք խուսափել դրանից կամ գոնե կարծում ու ենթադրում ենք, որ կարող ենք խուսափել բացահայտումից:

Վստահաբար մեզանից ամեն ոք ունի կատարած արարքներ, որոնք բացահայտ են, եւ արարքներ, որոնք ծածուկ են արված: Մեր կյանքում ձեւավորված է այն միտքը, թե այն, ինչ կատարվում է ծածուկ, վատ արարք է, եւ մթության մեջ կատարվածն անընդունելի արարք է:

Սակայն մթության մեջ արված բաները միշտ չէ, որ վատ բաներ են: Որոշ մարդիկ նախընտրում են իսկապես լավ բաներ անել այլ մարդկանց համար՝ առանց սպասելու բացահայտ ճանաչման կամ առանց ցանկու-

թյուն ունենալու, որ բացահայտվեն արարքները: Այնուամենայնիվ, անկախ թաքուն կատարված արարքներից, լինեն դրանք լավ թե վատ, մեր մտքում եւ հոգում հետեւյալ հարցն է առաջանում. արդյո՞ք Աստված իսկապես տեսնում եւ լսում է այն ամենը, ինչ «արվում է մթուծյան մեջ»:

Այսօրվա Ավետարանն ասում է. «...չկա ծածուկ բան, որ հայտնի չդառնա, ոչ էլ գաղտնի բան, որ չիմացվի ու չբացահայտվի» (Ղուկ. Ը. 17):

Ուրեմն միանշանակ կարող ենք ասել, թե Աստված տեսնում է ամեն ինչ: Այն, որ Աստված տեսնում եւ լսում է մթուծյան մեջ արած մեր գործերը, իրականում լավ բան է:

Ուստի այս հարցի պատասխանը պետք է բացահայտենք մեր հավատքի լույսով: Վստահաբար Նրա մեջ ենք տեսնում Աստծու սերը մեր հանդեպ, Աստծու արդարությունը մեր գործերի համար եւ Աստծու կողմից ճանաչումն ու պարգեւատրումը:

Հետեւաբար եկեք խորապես անդրադառնանք այս երեք սկզբունքներին:

1. Առաջինն ապաշխարությունն է (Աստծու սեր մեր հանդեպ):

Երբ Աստված բացահայտում է մեր մեղքերը եւ հանցանքները, կարելի է գիտակցել, որ Նա չի փորձում խայտառակել կամ ամաչեցնել մեզ: Նա փորձում է ճիշտ ճանապարհի բերել մեզ, որը տանում է դեպի ապաշխարություն:

Մտածենք դրա մասին այս կերպ. Աստված մեզ այնքան է սիրում, որ նախընտրում է բացահայտել մեր մեղքերը, քան թույլ տալ մեզ մնալ դրանց որոգայթի մեջ: Նպատակը մեզ ապաշխարության վայր բերելն է, եւ եթե դա նշանակում է, որ Նա պետք է բացահայտի մեր հանցանքները, Աստված դա կանի, քանի որ սիրում է մեզ:

Մեր երկնավոր Հայրն ավելի շատ մեզ հրավիրում է ապաշխարության՝ Իր հետ անհատական անդադրում հարաբերության եւ հաղորդակցության մեջ մնալու, հավիտենական վիճակի առաջնորդելու, քան մեզ մեր մեղքերի ու հանցանքների ճահճային շփոթության մեջ պահելու:

Իսկ դրան կարելի է հասնել միմիայն անկեղծ եւ իրական ապաշխարության միջոցով:

2. Երկրորդն Աստծու արդարադատությունն է:

Եթե մարդը նախընտրում է չապաշխարել, ի վերջո գալիս է հաշվետվության օրը: Շատ մարդիկ կարող են մատնանշել բազմաթիվ ոլորտներ այս աշխարհում, որտեղ, թվում է, արդարադատություն չի իրականաց-

վում, կամ ամեն ինչ արդար չէ: Այն փաստը, որ Աստված իսկապես տեսնում եւ լսում է այն, ինչ արվում է մթուկյան մեջ, պետք է հուսադրող լինի, քանի որ դա նշանակում է, որ ոչ ոք իրականում չի կարող խուսափել արդարադատությունից: Մենք գուցե կարող ենք խուսափել օրենքի ճիրաններից, բայց ոչ երբեք՝ Տիրոջ աչքից:

Յուրաքանչյուր չար խոսք կամ գործ, ամեն մի մեղք, որը չի սրբվել եւ լուծվել Հիսուսի թափված փրկարար արյամբ, անպայման ունի եւ պիտի ունենա հաշվետվության օրը: Ի դեպ՝ սա ոչ թե ուրախանալու, այլ ողբալու բան է: Երբ մենք մտածում ենք մարդու հավերժական նպատակակետի մասին, երբ պետք է վճարենք մեր մեղքի ամբողջ պատիժը, դա պետք է ցավ պատճառի մեր սրտին: Միայն դա պետք է պատճառ դառնա, որ ողորմությունն ու շնորհը բարգավաճեն մեր մեջ եւ միայն բարի պտուղներ տան:

Հիշենք, որ մեզանից ոչ ոք արժանի չէ այն խոստացված ներումին եւ փրկությանը: Մենք՝ բոլորս՝ դուք եւ ես, պարզապես Աստծու փառահեղ շնորհի զավակներն ենք:

3. Երրորդն Աստծու կողմից մեր գործերի ու արարքների ճանաչումն է եւ պարզեւատրումը:

Արդ փաստ է, որ Աստված տեսնում եւ լսում է այն ամենը, ինչ արվում է մթուկյան մեջ: Մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսը Մատթեոսի Ավետարանի «Լեռան քարոզի»-ի մեջ սովորեցնում է ողորմությունը, աղոթքը եւ ծոմապահությունը կատարել ոչ ի ցույց մարդկանց, ողորմություն կատարելիս պետք է քո ձախ ձեռքը չիմանա, թե քո աջն ինչ է անում (Մատթ. 2. 3):

Երբ աղոթք անես, չլինես կեղծավորների պես, որոնք սիրում են ժողովարաններում եւ հրապարակների անկյուններում կանգնած աղոթել, որպեսզի մարդկանց տեսանելի լինեն: Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ նրանք իրենց վարձն ստացել են: Այլ երբ դու աղոթես, մտի՛ր քո սենյակը, փակի՛ր դուռդ եւ ծածուկ աղոթի՛ր քո Հորը (Մատթ. 2. 5–6):

Եւ երբ ծոմ եք պահում, տրտմերես մի՛ եղեք կեղծավորների պես, որոնք իրենց երեսը խոժոռում են, որպեսզի մարդկանց ցույց տան, թե ծոմ են պահում: Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ նրանք իրենց վարձն ստացել են: Այլ երբ դու ծոմ պահես, օժի՛ր գլուխդ եւ լվա՛ երեսդ, որպեսզի ցույց չտաս մարդկանց, թե ծոմ ես պահում, այլ ծածուկ կերպով երեւաս քո Հորը (Մատթ. 2. 16–18):

Քրիստոս այս երեք պարագաներում ասում է. այն ժամանակ քո Հայրը, որ տեսնում է ծածուկը, քեզ հայտնապես կհատուցի:

Գաղտնի բաները, որոնց մասին խոսում է մեր Տերը, ողորմություն տալն է, աղոթելը եւ ծոմ պահելը:

Այնուամենայնիվ, «Լեռան քարոզի» այս ճշմարտությունը վերաբերում է մեր բոլոր արդար գործերին: Բարի գործերը եւ արդար ապրելը մարդու աչքի համար չեն, որպեսզի բոլորը կարողանան խոսել այն մասին, թե որքան «հրաշալի» ես դու: Փոխարենը՝ բարի գործեր անելը եւ արդար կյանք ապրելը արվում են ծածկաբար, որ միայն Աստված է տեսնում:

Հիսուսն անգամ նշում է՝ աղոթելիս մտիր առանձնասենյակդ եւ փակիր դուռը: Սա գաղտնապահ եւ առանձնական աղոթքի թերեւս ամենախիստ դրսևորումն է:

Երբ այս գաղտնի բաներն արվում են ի սրտե կամ մեր նկարագրին համապատասխան, լիիրավ եւ պատշաճորեն ներշնչում են մեզ: Երբ Աստված տեսնում եւ լսում է ծածկաբար կատարված մեր բարի գործերը, նա անպայման վարձատրում է մեզ եւ նույնիսկ բացահայտ հատուցում է մեզ: Եւ սա՝ ոչ թե ի վնաս մեզ, այլ՝ ի պատիվ մեզ:

Ջարմանալի չէ, թե ինչպես եւ ինչ ձեւերով է Աստված պատվում նրանց, ովքեր չեն ձգտում գովասանքի, մարդկանց կողմից հարգանքի, այլ խոնարհեցնում նրանց, ովքեր դա անում են:

Եւ ի վերջո, սիրելի՛ հավատացյալներ, եկեք ապրենք խոնարհության մեջ: Ընդունենք, որ մենք նույնքան խոցելի ենք մթնոլորտի մեջ արարքների եւ խոսքերի համար, ինչպես բոլորը: Թող այս խոնարհությունն ստիպի մեզ ավելի զգոն լինել, որպեսզի մեր հպարտությունը մեզ կործանման առիթ եւ պատճառ չդառնա:

Հովհաննես առաքյալն ասում է. «Իսկ եթե լույսի մեջ ենք քայլում, ինչպես որ Նա է լույսի մեջ, հաղորդության մեջ ենք միմյանց հետ, եւ Նրա Որդի Հիսուս Քրիստոսի արյունը մեզ մաքրում է ամեն մեղքից» (Հովհ. Ա. 7):

Հետեւաբար եկեք աղոթենք եւ ասենք. Տէր, օգնիր ինձ քայլել լույսի մեջ, օգնիր ինձ քայլել Քո շնորհի ազատության մեջ, որպեսզի մաքուր պահեմ իմ մտքերը, խոսքերը եւ ճանապարհները, եւ որպեսզի ոտքերս ինձ շտանեն դեպի մոլոր ու մեղավոր վայրեր: Թող այն ամենը, ինչ արվում է առանձին-առանձին, հաճելի լինի Քեզ՝ ի պատիվ եւ ի փառս Սուրբ Երրորդության:

* * *

Սիրելի՛ հավատացյալներ, այսօր Հայաստանյայց Եկեղեցին ի Հայաստան եւ ի սփյուռս աշխարհի տոնում է ազգիս Հայրապետ

Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Բ. Ծայրագույն Պատրիարք եւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի գահակալության եւ օծման 24-րդ տարեդարձը:

Ուստի, նախ եւ առաջ, այս առթիվ թույլ տվեք Մայր Աթոռիս միաբանության եւ նաեւ ձեր անունից շնորհավորել Վեհափառ Հայրապետին՝ գահակալության եւ օծման 24-րդ տարեդարձի կապակցությամբ:

Վեհափառ Տեր, Ձերդ Սրբության գահակալության տարիների ընթացքում մեր Եկեղեցին ապրեց նոր վերելքներ՝ հոգեւոր-կրթական, եկեղեցաշինության եւ հոգեւոր-հովվական ասպարեզներում: Ձեր շնորհիվ վեր խոյացան բազմաթիվ եկեղեցիներ, որոնց զանգերի ղողանջները դարձան անլուելի հրավերներ մեր ժողովուրդի հոգեւոր զարթոնքին: Հայրապետական զգաստացուցիչ պատգամներով հեռատեսորեն մխիթարեցիք տառապյալ հայ ժողովրդի զավակներին՝ առաջնորդելով նրանց հայրենասիրության եւ հայրենատիրության գաղափարներով եւ հեռու պահելով նրանց դժվարին, տագնապալի, ճակատագրական ու փոթորկալից ուղիներից: Հատկապես վերջին տարիներին եւ ամիսներին Արցախի գաղթական ժողովրդին հանդիսացաք նեցուկ, գուրգուրացող հայր եւ խնամատար Հայրապետ: Եւ դեռ բազում ծառայությունների մասին, որոնք կատարվել եւ կատարվում են լուեյայն, ամենայն համեստությամբ, եւ որոնք արժանի են հիշատակի, ապագայի պատմիչները պիտի պատմություններ հյուսեն, քանզի, ըստ ավետարանական խոսքի, «չկա ծածուկ բան, որ հայտնի չդառնա, ոչ էլ գաղտնի բան, որ չիմացվի ու չբացահայտվի» (Ղուկ. Ը. 17):

Կիրակնօրյա ավետարանական խորհրդով եւ հոգեւոր ցնծությամբ շնորհավորում ենք Ձերդ Սրբության օծման օրհնաբեր տոնը՝ աղոթք բարձրացնելով առ ամենակալն Աստված, որ Տերը ծաղկուն պահի հայրապետական Ձեր գավազանը՝ հովվելու եւ առաջնորդելու հավատավոր Ձեր հոտին բազում տարիներ: Հայցում ենք Բարձրյալից, որ Նա Ձերդ Սրբությանը պարգևի կենաց արեւշատ օրեր, քաջառողջություն եւ երկար տարիներ՝ ի փառս մեր Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու եւ ի բարօրություն հայ ազգին: Ամեն:

